

Kansliet
Christina StattinStyrelsen
Sammanträdesdatum: 2012-06-15

Revidering av regional Samverkansöverenskommelse mellan kommuner i Stockholms län rörande introduktion av nyanlända

Förslag till beslut

Kansliet föreslår att styrelsen beslutar

- att** uppdra åt arbetsmarknadsberedningen att i samverkan med kommunerna revidera överenskommelsen samt
- att** samordna arbetet med övriga beredningar på KSL

Ärendebeskrivning

Inom området invandrade personer finns i nuläget två regionala överenskommelser, dels den här aktuella samverkansöverenskommelsen och dels avsiktsförklaringen om ensamkommande barn. En form av bilaterala avtal finns mellan varje kommun och Migrationsverket/Länsstyrelsen om platser för nyanlända och en annan form, lokal överenskommelse (LÖK) mellan kommunen och det lokala arbetsförmedlingskontoret om samarbete kring etableringsreformen.

Nuvarande samverkansöverenskommelse

Den nu aktuella samverkansöverenskommelsen träffades mellan länets samtliga kommuner 2009. Överenskommelsen spänner över ett brett område och innefattar i princip den invandrades hela livssituation.

I överenskommelsen uttalas bland annat att:

"Kommunerna i Stockholms län vill samverka med målet att länet ska bli ett föredöme när det gäller introduktion av flyktingar och asylsökande. Nyanlända ... ska erbjudas ett effektivt stöd så att integrationen i det svenska samhället underlättas. ... Vår gemensamma utgångspunkt är att alla medborgares resurser är till nytta för länets tillväxt, och att det är en gemensam angelägenhet att skapa optimala villkor för allas möjligheter till självförsörjning. Detta ger alla bäst förutsättningar att bygga en framtid i Sverige. Barnperspektivet ska

2012-06-05

Dnr: KSL/12/0053

alltid beaktas.Överenskommelsen innebär att kommunerna ska samarbeta så att det leder till ett gemensamt regionalt ansvarstagande och ett kommande gemensamt regionalt avtal om flyktingmottagande och introduktion av nyanlända med Migrationsverket.”

De uppgifter kommunerna skulle arbeta med var bl.a. att varje part skulle erbjuda olika tjänster såsom utbildningar för vuxna och för barn och unga, arbetslivsinriktade insatser och introduktionsinsatser oavsett i vilken kommun man är bosatt och att verka för en jämnare spridning av nyanländas bosättning i länet.

Styrgruppen

En styrgrupp har sedan undertecknande av Samverkansöverenskommelsen arbetat med frågorna. Styrgruppen består av en förvaltningschef från respektive Botkyrka, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Stockholm, Sundbyberg, Södertälje och Österåker. Styrgruppens frågor bereds numera av en mindre grupp bestående av Södertörns strateg, Koordination Norrorts strateg och Stockholm. Då etableringsreformen gjorde överenskommelsen delvis inaktuell har arbetet fortsatt kring de uppgifter som fortfarande åvilar kommunerna. De frågor som har varit aktuella är bland annat samarbete kring bostadsfrågan, samråd med länsstyrelsen, utvecklingsprojekt, samordning av projekt på området och stöd på olika sätt till startande av en gemensam verksamhet (sambällsorientering).

Etableringsreformens påverkan

Sedan avtalet ingicks har lagstiftaren genom etableringsreformen genomgripande förändrat situationen för kommunerna. Uppgifterna kring introduktionen i det svenska samhället flyttades över till Arbetsförmedlingen genom etableringslagen (*Lagen 2010:197 om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare*). De uppgifter som är kvar i kommunen kring introduktionen är samhällsorientering och sfi, inom båda dessa områden pågår regional samverkan. En regional uppföljning av etableringslagen ur kommunernas perspektiv kommer att göras under 2012 av kansliet.

Andra pågående insatser som berör

Ensamkommande barn

Avsiktsförklaringen kring de ensamkommande barnen träffades mellan länets kommuner i början av 2010. I avsiktsförklaringen angavs att länets kommuner gemensamt skulle öka antalet mottagandeplatser från 140 till 340 och att långsiktigt samverka för bibehållen och höjd kvalitet i mottagandet.

Ett utvecklingsarbete har pågått och pågår sedan dess med i princip samtliga kommuner involverade. Kvalitetsförbättringarna i arbetet har utgått från frågor där en regional samverkan kan göra skillnad och det har riktats till socialtjänsten, utbildningsförvaltningarna och överförmyndarenheterna. Totalt antal platser är nu drygt 430 varav asylplatser är 109. Avtalen för Stockholms län om platser innehåller både PUT- (permanent uppehållstillstånd) och asylplatser. Det är asylplatserna som Migrationsverket är intresserade av eftersom det är dem de kan anvisa till. Problemet med att länet har få asylplatser leder till att barn kan bli kvar i ankomstkommunerna och så att säga ”fastna” där vid PUT. Ankomstkommuner i Stockholms län är Sigtuna, Solna och Stockholm.

2012-06-05

Dnr: KSL/12/0053

Arbetsförmedlingen

I den förstudie som genomfördes för Arbetsmarknadsberedningen vintern 2011/2012 kom frågan om samarbetet mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen (AF) upp i de flesta intervjuerna. Kommunerna hade många synpunkter och bilden av hur samarbetet ser ut och hur det fungerar är mycket splittrad. Vissa kommuner anser att de har ett bra samarbete, andra att det är otillräckligt eller obefintligt, men också de med ett bra samarbete efterfrågar tydligare strukturer för olika delar såsom t.ex. samarbete kring insatser. Samtidigt finns en oro över vad som händer då etableringsreformen gjort sina första två år. Oron handlar om frågan om individerna kommer att komma tillbaka till kommunernas försörjningsstöd då.

En lösning på en del av de olika svårigheterna skulle kunna vara en regional överenskommelse (RÖK) för att undanröja hinder och olikheter i tillämpningen av etableringslagen. Alla kommuner har inte en lokal överenskommelse (LÖK) med AF, andra har men den följs inte och åter andra har en som fungerar och som man är nöjd med. AF har inbjudit till en ny regional samrådsgrupp där behovet av en RÖK bland andra frågor kommer att kunna diskuteras, KSL samt fem kommuner är inbjudna till samrådet. KSL sitter också i beredningsgruppen för samrådet tillsammans med AF och Länsstyrelsen.

Lokala avtal om mottagandet av nyanlända och flyktingar (platsavtal)

Länets kommuner har lokala avtal om ca 250 platser. Enligt nationell statistik har länet tagit emot få personer men i denna statistik ingår inte personer som bosätter sig i eget boende vilket är den största kategorin i länet. Arbetsförmedlingen anvisar nyanlända inom vissa kategorier och Migrationsverket för andra utifrån de avtal som träffas med respektive kommun.

Regionalt avtal om platser för flyktingmottagandet

Frågan om ett regionalt avtal om platser för flyktingmottagandet väcktes i motion till KSL´s förbundsmöte 2011-04-05 och mötet beslutade att ge kansliet i uppdrag att undersöka intresset för ett sådant avtal hos länets kommuner. Frågan har varit uppe vid ett möte med kommunstyrelseordförandena den 22 maj vilket resulterade i att Länsstyrelsen skall ta fram ett förslag på hur ett sådant avtal skulle kunna se ut.

Länsstyrelsens propäer

Länsstyrelsen har vid ovanstående möte informerat kommunstyrelseordförandena om läget kring flyktingmottagandet och mottagandet av ensamkommande barn och föreslagit att länets kommuner dels träffar ett regionalt avtal om platser för flyktingar och ensamkommande barn och dels ökar antalet platser.

Bostadsfrågan

Arbete med bostadsfrågan pågår på KSL, dels har en kartläggning av behovet hos nyanlända och unga vuxna ensamkommande ser ut och dels har en förstudie kring hinder och möjligheter för bostadsbyggande genomförts. Denna fråga bereds nu av Miljö- och samhällsutvecklingsberedningen.

Kansliets synpunkter

Det är av vikt att länets kommuner fortsätter samverka kring invandrar- och flyktingfrågor där vinster kan göras genom regional samordning, särskilt med avseende på de statliga myndigheternas uppgifter och osäkerheten kring detta.

2012-06-05

Dnr: KSL/12/0053

Samtidigt är det viktigt att den nuvarande Samverkansöverenskommelsen revideras då den delvis i nuvarande form är obsolet.

I en ny Samverkansöverenskommelse bör också de ensamkommande barnen finnas med dels på grund av att kommunerna efterfrågat en sådan samordning och dels på grund av att en del frågor är gemensamma.

Slutligen bör Samverkansöverenskommelsen behandlas för sig som ett stöd för kommunerna och hållas isär från ett eventuellt regionalt platsavtal och en eventuell regional överenskommelse med Arbetsförmedlingen. Samverkansöverenskommelsen kan ses som en förutsättning för eventuella andra avtal då denna kan samordna kommunerna till en gemensam handlingslinje

Bilaga

Samverkansöverenskommelse mellan kommuner i Stockholms län rörande introduktion av nyanlända (2009)

Samverkansöverenskommelse mellan kommuner i Stockholms län rörande introduktion av nyanlända.

Definition

Med "nyanlända" avses personer som kommit för att bosätta sig i Sverige, det vill säga nyanlända barn, kvinnor och män med uppehållstillstånd.

Utgångspunkter

Kommunerna i Stockholms län vill samverka med målet att länet ska bli ett föredöme när det gäller introduktion av flyktingar och asylsökande. Nyanlända barn, kvinnor och män ska erbjudas ett effektivt stöd så att integrationen i det svenska samhället underlättas. Särskilda insatser ska riktas mot de vuxna i arbetsför ålder så att de snabbt kan komma i arbete och försörja sig själva och sin familj. Vår gemensamma utgångspunkt är att alla medborgares resurser är till nytta för länets tillväxt, och att det är en gemensam angelägenhet att skapa optimala villkor för allas möjligheter till självförsörjning. Detta ger alla anhöriga såsom barn, ungdomar och äldre bäst förutsättningar att bygga en framtid i Sverige. Barnperspektivet ska alltid beaktas.

För att bli ett föredöme när det gäller mottagandet av nyanlända behövs utökat samarbete på lokal, delregional och regional nivå, samt regelförändringar på nationell nivå. Den nyanlände ska kunna bo i en kommun och få introduktionsinsatser i en eller flera andra kommuner utifrån individens behov och kommunernas utbud. Kommunerna ska i ett framtida samarbete kunna byta eller köpa tjänster av varandra som har att göra med introduktionen. Gemensamma insatser och resurser behövs när det gäller samordning, organisering, utveckling och ömsesidigt lärande. Överenskommelsen utgör inget hinder för kommunerna att samarbeta med andra kommuner och län i Sverige.

Samverkande parter skall aktivt bidra till att öka individens möjligheter att välja boende inom hela länet. På detta sätt medverkar alla kommuner till målet med att nå en jämn spridning av bosättningen i länets kommuner.

2009-03-26

Genom ett enhetligt agerande och gemensamt ansvarstagande från kommunerna i länet möjliggörs en väl fungerande introduktionskedja där individens självförsörjning är målet.

Denna överenskommelse är grunden för kommunernas samarbete med andra statliga myndigheter och organisationer, som Länsstyrelsen, Landstinget, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket. Undertecknande parter ska gemensamt verka för att samtliga berörda myndigheter och organisationer tar sitt ansvar, eftersom en sammanhållen introduktion skapar bäst förutsättningar för individen. Målet är att denna överenskommelse ska ligga till grund för kommande regionala avtal med statliga myndigheter. I den mån det är ändamålsenligt ska regionala eller delregionala avtal med denna överenskommelse som grund kunna ersätta nuvarande lokala avtal eller överenskommelser.

Överenskommelsen bygger på gällande ersättningsregler från staten till kommunerna. Kommunerna ska gemensamt verka för att ersättningar och regelverk förändras, så att en sammanhållen introduktion kan erbjudas oavsett var i processen individen befinner sig, och oavsett var i länet man bor. Kommunerna kan inkludera även asylsökande och anhöriga i introduktionsprogrammen under förutsättning att staten ger full ekonomisk ersättning för detta.

§ 1 Överenskommelsens syfte

Denna överenskommelse innebär att undertecknande parter aktivt ska arbeta för en ökad samordning och utveckling av insatser riktade till nyanlända barn, kvinnor och män för att på ett bättre och resurseffektivare sätt skapa förutsättningar för att möta individens behov och de vuxnas strävan att bli självförsörjande.

Överenskommelsen innebär att kommunerna ska samarbeta så att det leder till ett gemensamt regionalt ansvarstagande och ett kommande gemensamt regionalt avtal om flyktningmottagande och introduktion av nyanlända med Migrationsverket.

Genom att ansluta sig till denna överenskommelse åtar sig undertecknande parter att aktivt skapa goda individuella förutsättningar för samtliga nyanlända barn, kvinnor och män i länet, i syfte att snabbare integreras i skola och arbetsliv.

2009-03-26

Överenskommelsen innebär att undertecknande parter ska:

1. Erbjudna nyanlända kvinnor och män *utbildnings-, arbetslivsinriktade- och övriga introduktionsinsatser*, oavsett i vilken kommun man är bosatt.
2. Erbjudna nyanlända barn och ungdomar *förskoleplatser samt utbildningsplatser inom grund- och gymnasieskola*, oavsett i vilken kommun man är bosatt.
3. I möjligaste mån erbjuda nyanlända kvinnor och män *praktikplatser och arbetstillfällen* hos kommunen i egenskap av arbetsgivare.
4. I samband med upphandling tillse att kommunerna kan *köpa och byta tjänster* med varandra inom ramen för introduktion av nyanlända.
5. Verka för en jämnare *spridning av nyanländas bosättning* i länet och underlätta nyanländas möjligheter till val av boende i hela länet.
6. Underlätta för *andra aktörer* så att, där detta är möjligt, så få avtal som möjligt krävs med kommunerna när det gäller samarbete kring flyktingmottagandet på regional och lokal nivå.
7. Verka för att *samtliga berörda aktörer tar sitt ansvar* vid introduktionen av nyanlända.

§ 2 Överenskommelsens parter

Parter i denna överenskommelse är de kommuner i länet som undertecknat denna överenskommelse. Den utgör inget hinder mot att undertecknad kommun sluter avtal med andra kommuner eller myndigheter i sådana frågor som regleras i detta avtal.

§ 3 Överenskommelsens art och omfattning

Denna överenskommelse avser att verka styrande på undertecknande parters arbete i frågor som rör bosättning för nyanlända barn, kvinnor och män, och frågor kring utbildningsinriktade, arbetslivsinriktade och andra introduktionsinsatser, för att uppnå integration och självförsörjning.

Överenskommelsen förpliktigar parterna att verka i en anda som ökar förutsättningarna för att nyanländas resurser tas tillvara för individens och länets bästa. Kommunerna åtar sig att aktivt bidra med insatser till såväl nyanlända boende i den egna kommunen som nyanlända boende i andra kommuner. Det är särskilt angeläget att beakta behoven hos nyanlända i kommuner med stort mottagande.

2009-03-26

Denna överenskommelse är grunden för kommande avtal eller överenskommelser med andra regionala och nationella aktörer.

§ 4 Särskilda avtal

Denna överenskommelse förutsätter att undertecknande parter kommer överens i särskilda avtal i fråga om regleringen av konkreta insatser som en part riktar till nyanlända som är bosatta i annan kommun. Detsamma gäller gemensamma regionala eller delregionala åtaganden kring specifika introduktionsinsatser.

§ 5 Uppföljningsansvar

Varje part skall utse en representant på förvaltningschefsnivå. Förvaltningscheferna ska tillsammans bilda och ge mandat till en mindre grupp som har uppdraget att

- leda samarbetet och ta initiativ för att lösa problem som uppstår, och diskutera för samverkan relevanta frågor
- följa arbetet kontinuerligt och göra årliga uppföljningar.

Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) skall leda och samordna uppföljningsgruppens arbete.

Politiskt hanteras resultaten i KSLs beredningar och styrelse. Eventuella framtida påtryckningar gentemot statsmakterna hanteras gemensamt via KSLs styrelse eller på annat sätt som anses lämpligt.

§ 6 Giltighetstid

Överenskommelsen gäller från undertecknande och tills vidare. Om part säger upp överenskommelsen upphör denna att gälla nio (9) månader efter att uppsägningen kommit övriga parter tillhanda.

§ 7 Undertecknande

Beslut i respektive kommun gäller som undertecknande.